

Førerkortveilederen – helsekrav til synsfelt

Revisjon av veiledning til førerkortforskriften vedlegg 1 § 9 rad nr. 2 og § 11. Foreslåtte endringer gjelder operasjonalisering av helsekrav til førerkort ved synsfeltutfall, og bruk av unntaksbestemmelsen med kjørevurdering. Samlet sett vil forslaget innebære at flere personer med synsfeltutfall oppfyller helsekravet, og at flere av dem som ikke oppfyller kravet, kan bli vurdert etter unntaksbestemmelsen, herunder med kjørevurdering.

Ute på høring

Høringsfrist: 28. september 2026

Høringsutkast

[Høringsutkast: Kapittel 4 – Syn \(§§9 og 11\) i førerkortveilederen](#)

Bakgrunn

Helsedirektoratet har på bakgrunn av oppdatert kunnskap, samt erfaringer fra førere, brukerorganisasjoner og helsepersonell, funnet behov for å revidere veiledningen til førerkortforskriften vedlegg 1 § 9 rad nr. 2 og § 11.

Dette gjelder [helsekrav til synsfelt](#) og [unntaksbestemmelsen](#) for vurdering ved manglende oppfyllelse av krav til synsstyrke eller synsfelt, og omfatter førerkortgruppe 1.

I forbindelse med revisjonen er det oppnevnt en arbeidsgruppe bestående av øyeleger og optikere. Forslagene som sendes på høring er basert på arbeidsgruppens innspill.

De foreslåtte endringene må ses innenfor rammene av [EUs førerkortdirektiv \(europa.eu\)](#), som fastsetter bindende minstekrav til helse, herunder krav til synsfelt. Helsedirektoratet legger til grunn at det ikke er adgang til å erstatte de objektive helsekravene med en rent funksjonsbasert vurdering, men at det foreligger et handlingsrom for hvordan kravene operasjonaliseres nasjonalt.

Parallelt med dette vil Statens vegvesen sende forslag til endring i førerkortforskriften vedlegg 1 § 11 på høring, der ordlyden foreslås endret fra «i helt spesielle tilfeller» til «i særlige tilfeller». Endringen ses i sammenheng med justeringene i førerkortveilederen og vil samlet bidra til økt bruk av unntaksbestemmelsen.

Forslaget til endring i førerkortveilederen innebærer at terskelen for å oppfylle helsekravet til synsfelt blir senket. I tillegg foreslås det at unntaksbestemmelsen utvides slik at denne kan bli aktuell for flere. Samlet sett vil dette innebære at flere personer med synsfeltutfall oppfyller helsekravet, og at flere av dem som ikke oppfyller kravet, kan bli vurdert etter unntaksbestemmelsen, herunder med kjørevurdering.

Valg av metode for synsfeltundersøkelse

I høringsutkastet foreslår Helsedirektoratet å videreføre Esterman som synsfeltundersøkelse til bruk ved avklaring av synsfelt i førerkortsaker. Dette er basert på diskusjoner i arbeidsgruppen og er begrunnet i hensynet til standardisering, tilgjengelighet og behovet for en ensartet praksis. European Driving Test (EDT) er vurdert, men er per i dag ikke tilstrekkelig tilgjengelig til bruk som standardmetode alene. Det er videre diskutert om EDT kan sidestilles med Esterman. Helsedirektoratet ønsker innspill fra høringsinstansene på sistnevnte alternativ.

Helsepersonell står fritt til å vurdere hvordan synsfelt undersøkes klinisk. Forslaget innebærer at dersom undersøkelser eller sykehistorie gir grunn til å mistenke at helsekravet til synsfelt ikke er oppfylt, skal dette avklares ved bruk av Esterman.

Sverige og Storbritannia er sammenlignbare land som også har angitt metode og terskler for vurdering av helsekrav ved synsfeltutfall. Sverige har i 2025 gjennomgått sitt regelverk og valgt å bruke Esterman og tilsvarende undersøkelser som angitt metode. Storbritannia benytter også Esterman som standardmetode. EDT er ikke etablert som standard i andre land.

Endringer i vurdering av synsfeltutfall

Førerkortforskriften stiller, i tråd med EUs førerkortdirektiv, krav til både synsfeltets utbredelse og fravær av utfall i det sentrale synsfeltet for førerkortgruppe 1.

Helsedirektoratet vurderer at dagens operasjonalisering av begrepet «utfall» i førerkortveilederen er strengere enn det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget og praksiserfaring tilsier er nødvendig. Det vurderes at det er rom for å endre dette innenfor rammene av forskrift og EUs førerkortdirektiv.

Det foreslås derfor å åpne for at det aksepteres inntil to ikke-sette lyspunkter ved synsfeltundersøkelse av det sentrale synsfeltet, og inntil fem ikke-sette lyspunkt i det perifere synsfeltet. Dette vil medføre at flere førere med synsfeltutfall vil oppfylle helsekravet.

Grensene er fastsatt på grunnlag av faglige vurderinger i arbeidsgruppen, og er vurdert i lys av praksis i Sverige og Storbritannia, som benytter samme metode for synsfeltundersøkelse og angir konkrete terskler.

Endringer i unntaksbestemmelsen

Helsedirektoratet foreslår å legge til rette for økt bruk av unntaksbestemmelsen for vurdering ved ikke oppfylte krav til synsstyrke eller synsfelt. Endringene må ses i sammenheng med Statens vegvesen sin høring av forslag til endring i førerkortforskriften § 11. Formålet er å gi mer rom for individuelle vurderinger i tilfeller hvor synsfeltkravet ikke er oppfylt.

Det foreslås å ta bort kriteriet i unntaksbestemmelsen om at det ikke skal være synsfeltutfall i det sentrale synsfeltet. Kriteriet om progressive tilstander er også foreslått endret, slik at det åpnes for potensielt progressive tilstander dersom disse er vurdert av øyelege å være tilstrekkelig stabile.

Samlet sett vil disse endringene føre til at flere personer med synsfeltutfall, vil være aktuelle for unntaksbestemmelsen. Disse vil da kunne gjennomføre kjørevurdering som en del av grunnlaget for øyelegens vurdering.

Det foreslås videre å endre kriteriet om at synsfeltutfall skal være permanente, slik at det i stedet legges vekt på at tilstanden har eksistert lenge nok til at funksjonell tilpasning kan ha funnet sted. Det presiseres samtidig at unntak som hovedregel ikke bør vurderes ved omfattende synsfeltutfall.

Videre tydeliggjøres det at vurderingen skal være helhetlig, og omfatte blant annet kognitiv funksjon, førerlighet og neglekt. Det presiseres også at varigheten av unntaket skal fastsettes individuelt, basert på forventet utvikling av helsetilstanden. Bruk av unntaksbestemmelsen kan gjelde inntil fem år av gangen.

Helsedirektoratet gir i tillegg en mer detaljert veiledning om praktisk bruk av unntaksbestemmelsen.

Helsedirektoratet ønsker særliginnspill på følgende:

1. Hva mener høringsinstansene om at Esterman foreslås videreført som undersøkelsesmetode for å avklare om helsekrav til synsfelt er oppfylt?
2. Hva mener høringsinstansene om et alternativ der Esterman og EDT sidestilles som metoder for undersøkelse av synsfelt i førerkortsaker?
3. Hva mener høringsinstansene om at grensen for antall ikke-sette punkter ved synsfeltundersøkelse endres?
4. Hva mener høringsinstansene om at det åpnes for økt bruk av unntaksbestemmelsen basert på de foreslåtte kriteriene?
5. Er foreslått ordlyd i veilederen praktisk anvendbar?

Høringsinnspill

[Vennligst bruk dette skjemaet for å levere høringsinnspill \(Forms\)](#)

Kontakt

Ann.Kristin.Herst.Valen-Sendstad@helsedir.no

Høringsinstanser

Dette er en offentlig høring og alle er velkomne til å gi høringsinnspill.

Nedenfor listes instanser som får direkte invitasjon til å gi høringsinnspill.

Stat og kommune

- Landets kommuner
- Landets helseforetak
- Landets regionale helseforetak
- Landets statsforvaltere
- Statens vegvesen
- Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten – Helseklage
- Politidirektoratet

Fagmiljøer

- Den norske legeforening
- Optikerbransjen
- Norges optikerforbund

Pasientorganisasjoner, andre organisasjoner og stiftelser

- Norges blindforbund
- LHL, Landsforeningen for hjerte, lunge og hjerneslag
- Norsk forening for slagrammede
- Landsforeningen for slagrammede
- Norsk glaukomforening
- Diabetesforbundet
- Pensjonistforbundet
- Trygg trafikk

Først publisert: 26.06.2026

Siste faglige endring: 26.06.2026